

ifous Förutsättningar för nyanlända elever i grundskolan - språk och lärande

Bakgrund

Fler nyanlända elever ska börja skolan än någonsin tidigare och all personal i skolan behöver vara delaktig i den nödvändiga utvecklingen. De lagändringar om utbildning för nyanlända elever som formaliserar de krav som ställs på skolans organisation och verksamhet (2014/15:45) innebär viktiga utmaningar för landets kommuner och huvudmän.

Ifous har i samarbete med fem medlemskommuner genomfört en förstudie för att kartlägga möjligheter att uppfylla viktiga framgångsfaktorer för en välfungerande undervisning av och organisation kring och nyanlända elever. Dessa framgångsfaktorer kan enligt samlad aktuell forskning i dagsläget sammanfattas av en samsyn i förhållningssätt, tydliga riktlinjer, genomgripande språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt, kvalificerad andraspråksundervisning och modersmålsundervisning, studiehandledning på modersmålet utifrån individuella behov, ett interkulturellt förhållningssätt samt aktiv

samverkan med vårdnadshavare och det omgivande samhället.

Resultatet av förstudien visar på ett behov av kompetensutveckling och tydliga utvecklingsområden för samtliga nivåer inom skolans organisation. Praktisk och vetenskaplig kunskapsutveckling inom den undervisning som möter nyanlända elevers behov är av stor betydelse för skolan som helhet, och i detta tar arbetet i forsknings- och utvecklingsprogrammet avstamp.

Syfte

Syftet med detta FoU-program är att förbättra förutsättningarna för nyanlända elevers lärande i grundskolan och att göra detta genom att på alla nivåer utveckla såväl kunskap och förhållningssätt som arbetsmetoder.

Mål i det gemensamma FoU-arbetet

Övergripande mål med utvecklingsarbetet är:

- att skolläring och undervisande personal har förbättrade konkreta verktyg för att utforma undervisning som tar tillvara nyanlända elevers egna resurser och stödjer deras lärande, inkludering och motivation.
- att utveckla kunskap om och tillämpning av medvetna språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt i alla ämnen samt att följa effekterna av detta.
- att öka kunskapen om användning av kartläggningsmaterialet för varje nyanländ elev i planeringen av undervisningen samt en kontinuerlig uppföljning och anpassning av detta.

- att utveckla gemensamma förhållningssätt för förvaltning, skolledning och all personal som möter nyanlända elever i skolan.
- att hitta och utveckla samverkansformer för olika funktioner och kompetenser inom organisationen för att stödja förutsättningar för arbetet med nyanlända elevers lärande i den pedagogiska vardagen.

Målgrupp

FoU-programmets målgrupp är lärare, skolledare och förvaltningsledare inom grundskolan. Den slutgiltiga målgruppen är eleverna, vars möjligheter till lärande och utveckling är kärnan i verksamheten.

Genomförande

Arbetet i FoU-programmet är en process under tre år som planeras utifrån de medverkandes behov. I utvecklingsgrupper på hemmaplan fokuseras grundläggande metoder och arbetsformer som har potential att stärka och förankra arbetet på alla nivåer i organisationen – i klassrummet, i lärarlaget, på skolnivå och på förvaltningsnivå – och samverkan mellan dessa. Till arbetet kopplas forskningsinsatser i nära samarbete med praktiken för att inspirera, utmana, följa och ta del av utvecklingen.

Regelbundet under FoU-programmet arrangeras seminarier för ny kunskap och inspiration, utbyte av erfarenheter och gemensamt lärande.

Läs mer om genomförande och organisation

av ett FoU-program i Ifous programhandbok på www.ifous.se

Finansiering

De medverkande huvudmännen finansierar tillsammans arbetet i FoU-programmet. Ett tiotal huvudmän behövs för den tilltänkta budgeten. Avgiften för en huvudman baseras på kommunstorlek och antal utvecklingsgrupper som deltar i det praktiska arbetet. För en medelstor kommun beräknas avgiften per år bli 200.000 kr per år (baserat på en grundavgift på 140.000 kr och två utvecklingsgrupper à 30.000 kr).

Tidplan

Under våren 2016 ligger fokus på att förankra samarbete med huvudmän och forskare.

Hösten 2016 ägnas åt förberedelser av konkret genomförande samt lokal förankring hos medverkande huvudmän. Avtal för medverkan upprättas september-oktober 2016 och uppstart för skollednings- samt utvecklingsledarnivå äger rum.

Från och med vårterminen 2017 och tre år framåt genomförs praktiskt utvecklingsarbete i utvecklingsgrupper hos medverkande huvudmän. Avslutande konferens (och avrapportering) förväntas genomföras tidigt 2020.

Kontakt

För mer information samt intresseanmälan till det gemensamma FoU-arbetet kontakta:

Helena Bergmark
projektledare
helena.bergmark@ifous.se
tfn 070-321 36 79

Karin Hermansson
FoU-ansvarig
karin.hermansson@ifous.se,
tfn 0760-33 48 10